

Brussel - Europa in cijfers

Een studie van het Verbindingsbureau Brussel-Europa

---

oktober 2008

I. Brussel¹, een internationale stad

Zetel

Binnen het kader van de Europese Unie

- Brussel is de zetel van twee Europese instellingen : de [Europese Commissie](#) en de [Raad van de Europese Unie](#).
- Hoewel de officiële zetel van het [Europees Parlement](#) in Straatsburg ligt, vinden de vergaderingen van de politieke fracties en van de parlementaire commissies in Brussel plaats. Concreet betekent dit dat de Europese parlementsleden, hun assistenten en een deel van de ambtenaren per maand drie weken in Brussel en één week in Straatsburg werken. In Straatsburg worden de plenaire zittingen van het EP gehouden (de stemmingen), maar regelmatig zijn er in Brussel ook zgn. *mini-sessies*.
- Indien het verdrag van Lissabon door alle EU-lidstaten geratificeerd zou worden, wordt de [Europese Raad](#) (ook “Europese top” genoemd) ook een Europese instelling, met als zetel Brussel.
- Brussel is de zetel van twee raadgevende Europese organen: het [Comité van de Regio's](#) en het [Europees Economisch en Sociaal Comité](#).
- Brussel is momenteel de zetel van 8 Europese agentschappen²:
  1. Het [Europees Defensieagentschap](#) (EDA)
  2. Het [Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur](#) (EACEA)
  3. Het [Uitvoerend Agentschap voor concurrentievermogen en innovatie](#) (EACI)
  4. Het [Communautair Bureau voor visserijcontrole](#) (CFCA)³
  5. Het [Europese GNSS-toezichtautoriteit](#) (GSA)⁴
  6. Het [Uitvoerend Agentschap Onderzoek](#) (REA)
  7. Het [Uitvoerend Agentschap Europese Onderzoeksraad](#) (ERC)
  8. Het [Uitvoerend Agentschap voor het trans-Europees vervoersnet](#) (TEN- T EA)
- Naast de officiële agentschappen vonden nog enkele andere Europese lichamen een onderdak in Brussel: [Europees Bureau voor personeelsselectie](#) (EPSO) en de hieraan verbonden [European Administrative school](#) (EAS)⁵ zorgen respectievelijk voor het aanwerven en het vormen van het personeel van alle Europese instellingen.
- Er zijn nog twee andere inter-institutionele entiteiten in Brussel: het [Europees Bureau voor Fraudebestrijding](#) (OLAF) en het [Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek](#) (DG JRC). Zij maken officieel deel uit van de Europese Commissie, maar genieten een grotere autonomie dan de andere DG's (directoraten-generaal).

---

¹ In dit verslag verwijst “Brussel” steeds naar het “Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

² http://europa.eu/agencies/inyourcountry/index_nl.htm

³ Voorlopige zetel. Het CFCA zal op termijn naar de Spaanse stad Vigo verhuizen.

⁴ Voorlopige zetel. Over de definitieve vestigingsplek wordt nog onderhandeld.

⁵ EAS heeft ook een kantoor in Luxemburg.

Buiten het kader van de Europese Unie

- Brussel is de zetel van verschillende internationale instellingen, zoals de [NAVO](#), [Eurocontrol](#), de [West-Europese Unie](#), de [Werelddouaneorganisatie](#), the [European Committee for Standardization](#), het Secretariaat-generaal van de [Benelux](#), ...
- Brussel telt ook verschillende vertegenwoordigingen van internationale instellingen die elders hun zetel hebben, waaronder verschillende afdelingen van de VN (UNICEF, UNESCO, ...), maar ook van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, de Internationale Organisatie voor Migratie, ...
- Een (weliswaar onvolledig) overzicht vindt u op de website van het [Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#) en op de website van de [FOD Buitenlandse zaken](#).

Oppervlakte

- De 5 belangrijkste Europese instellingen en raadgevende organen nemen 1,5 miljoen m² kantoorruimte in beslag. Als je hier nog eens de kantoorruimte bijvoegt die de andere Europese actoren in nemen (zoals de lobby's, regionale kantoren, NGO's, ...) groeit dit cijfer tot 3,3 miljoen m² of 30 % van de totaal beschikbare kantoorruimte in Brussel⁶.

Bevolking

- Op 1 januari 2007 telde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1.048.491 officiële inwoners⁷.
- 46 % van de Brusselaars is van niet-Belgische origine⁸. Het aantal officieel geregistreerde buitenlanders in de strikte zin bedraagt 27,5 % van de Brusselse bevolking⁹.
- Europeanen zijn de grootste groep vreemdelingen in Brussel (55 % van de niet-Belgen): ongeveer 170.000 niet-Belgische Brusselaars hebben een EU25-nationaliteit¹⁰. Vandaag vormen de Fransen met 46.831 inwoners de grootste bevolkingsgroep van vreemde nationaliteit¹¹. Zij zijn nu talrijker dan de Marokkanen. Het aantal Marokkanen is in de loop van het laatste decennium bijna gehalveerd, maar toch telt de Brusselse bevolking een groot aantal personen van Marokkaanse origine. Dit is het gevolg van talrijke naturalisaties.
- De officiële bevolking omvat enkel de personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkingsregisters. De grootste groep mensen die hier NIET bijgeteld worden, zijn de asielzoekers. Op 1 januari 2006 waren er in het BHG 27.545 kandidaat-vluchtelingen ingeschreven in het wachtregister¹².
- Buitenlanders die werkzaam zijn bij de instellingen van de Europese Unie en de niet-Belgische leden van hun huishouden zijn niet verplicht zich in de gemeentelijke bevolkingsregisters te laten *inschrijven*. De gemeentes moeten de bovenvermelde vreemdelingen in de bevolkingsregisters *vermelden* op basis van maandelijks lijsten die ze van de Protocoldienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangen. Ze worden dus wel bij het officiële bevolkingsaantal geteld.

⁶ "Brussels in Europe/Europe in Brussels. 50 years of convergence", 2007, p. 36

⁷ www.bruxelles.irisnet.be/nl/entreprises/maison/statistiques/analyses_et_statistiques/faq.shtml

⁸ "Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad 2006", Brussels Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, p 32.

⁹ Op 1 januari 2007 telde het Brussels Gewest 283.527 vreemdelingen. [Cijfers](#) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie.

¹⁰ "Statistische indicatoren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", uitgave 2007 (cijfers op 1 januari 2006), p. 41.

¹¹ Het aantal vreemdelingen per nationaliteit die in een welbepaalde Brusselse gemeente wonen, vindt u terug op de website van de [Dienst Vreemdelingenzaken van de FOD Binnenlandse Zaken](#)

¹² "Statistische indicatoren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", uitgave 2007 (cijfers op 1 januari 2006).

Internationale ranking

- Brussel is de 3^e congresstad ter wereld. In Brussel worden jaarlijks 60.000 tot 70.000 vergaderingen georganiseerd met meer dan 7 miljoen deelnemers. Het congresstoerisme is daarmee goed voor een omzet van 4 miljard euro en 22.000 jobs.¹³ 39 % van de congressen wordt georganiseerd door internationale organisaties, 10 % door een Europese instelling.¹⁴
- Brussel is de vierde belangrijkste zakenstad van Europa.¹⁵
- Inzake de levenskwaliteit van *expats*, neemt Brussel de 14de plaats in op de wereldrangschikking.¹⁶
- Brussel is de op twee na rijkste regio van de Europese Unie.¹⁷ Het bruto binnenlands product per inwoner bedraagt in Brussel 53.381 euro, wat bijna twee en een halve keer meer is dan het Europese gemiddelde. Toch heeft het Brussels Gewest te kampen met een hoge werkloosheid en leeft een kwart van de Brusselaars onder de armoedegrens.

Economische impact van de Europese instellingen

- De aanwezigheid van de EU drukt een belangrijke stempel op de economie en de werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Volgens een recente studie van de ULB¹⁸ dragen de Europese en andere internationale instellingen op directe wijze bij tot bijna 5% van het BNP van de Regio Brussel Hoofdstad (en tot 4,5% van de werkgelegenheid). Als we daarenboven rekening houden met de indirecte impact, dragen de instellingen bij tot 13% van het BNP en tot 12,5% van de werkgelegenheid.

II. Europeanen die in Brussel wonen omwille van hun werk bij de Europese instellingen en raadgevende organen

De Europese Commissie

- De Europese Commissie verspreidt publiekelijk informatie over haar personeelsbestand op haar website http://ec.europa.eu/civil_service/about/index_en.htm. Het cijfermateriaal is afkomstig van de *Statistical Bulletin of Commission staff*, een publicatie die elk kwartaal door de DG Personeel en Administratie uitgegeven wordt.
- Jammer genoeg wordt op de website geen eenduidige informatie verspreid.
- In de introductietekst wordt vermeld dat de Europese Commissie +/- 32.000 personeelsleden telt, waarvan er ongeveer 30.000 in Brussel tewerkgesteld zijn.
- Het personeelsbestand wordt opgedeeld in vastbenoemde ambtenaren en tijdelijke functionarissen (samen 23.300 mensen) en “anderen” (9.400): arbeidscontractanten, gedetacheerde nationale deskundigen, interim-krachten en dienstverleners.
- Wanneer we de meer gedetailleerde statistieken op dezelfde website raadplegen, is er sprake van 24.092 ambtenaren en tijdelijke functionarissen en 10.243 “anderen”, wat het aantal personeelsleden bij de Commissie doet oplopen tot meer dan 34.000. Volgens diezelfde

¹³ “Brussels Meeting Week’ promoot Congrestoerisme”, 13.02.07, www.brusselnieuws.be. Interview met Hervé Bosquet (BITC).

¹⁴ “Brussels in Europe/Europe in Brussels. 50 years of convergence”, 2007, p. 238

¹⁵ “European Cities Monitor 2008”, Cushman & Wakefield.

¹⁶ Index gerealiseerd door *Mercer Human Resource Consulting* (2007). Cijfers overgenomen in de [Conjunctuurbarometer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#), januari 2008, p. 35.

¹⁷ Cijfers van Eurostat. In deze rangschikking moet Brussel enkel het nalaten geven aan de Londense binnenstad en het Groothertogdom Luxemburg.

¹⁸ « Impact socio-économique de la présence des institutions de l’Union européenne et des autres institutions internationales en Région de Bruxelles », sous la direction de Christian Vandermotten, ULB, maart 2007. In deze studie worden echter verschillende cijfers gehanteerd die vragen opwerpen. Zo wordt het VBBE verschillende keren als bron geciteerd, terwijl deze cijfers niet door het VBBE verstrekt werden.

statistieken werken er 17.548 ambtenaren en tijdelijke functionarissen in Brussel (van de 24.092). Bij de “anderen” wordt hun werkplaats niet vermeld, enkel de dienst waarbij ze werken. Het grootste deel van deze diensten zijn in Brussel gevestigd. Uit deze cijfers zouden we kunnen afleiden dat er ongeveer 27.000 personeelsleden van de Commissie in Brussel tewerkgesteld zijn.

- De Commissie ontvangt twee keer per jaar een groep stagiairs (in maart en oktober, telkens voor 6 maanden). Elke groep in Brussel bestaat uit ongeveer 700 stagiairs.

Het Europees Parlement¹⁹

- Voor 2008 voorziet het Europees Parlement in haar budget 5.940 ambtenarijposten, waarvan er 5.886 effectief bezet. Van deze 5.886 personeelsleden werken er 3.076 in Brussel.
- Deze groep personeelsleden omvat de vastbenoemde ambtenaren, de tijdelijke functionarissen, de arbeidscontractanten en het personeel van de politieke fracties.
- Deze groep personeelsleden wordt elk jaar aangevuld met officiële stagiairs (100 per semester in Brussel) + de stagiairs van de politieke fracties (+/- 100 per jaar).
- Hiernaast zijn er ook 785 Europese parlementsleden. Elk parlements lid heeft 2 à 3 assistenten (785 x 2,5 = 1962). Dit maakt samen zo'n 2.750 mensen. Zij werken drie weken per maand in Brussel en één week in Straatsburg.
- De meeste parlementsleden hebben ook nog een stagiair. Deze groep wordt nergens geregistreerd, dus is het niet mogelijk na te gaan met hoeveel ze zijn.

De Raad van de EU²⁰

- De Raad stelt ongeveer 3.500 mensen te werk in Brussel.
- Het gaat meer precies om 2.967 vastbenoemde ambtenaren, 168 tijdelijke functionarissen, 75 arbeidscontractanten, 271 nationale gedetacheerde deskundigen en 6 “special counsellors”, of een totaal van 3.487 personeelsleden.

Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité

- Onze laatste cijfers dateren van 2006. We hebben nog geen geactualiseerde cijfers ontvangen. In 2006 werkten er 1.151 personeelsleden voor het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité. Beide organen hebben hun zetel in Brussel.
- Aangezien het aantal personeelsleden in alle instellingen gestegen is, zouden we ervan kunnen uitgaan dat het aantal personeelsleden van het CvR en het EESC nu ongeveer 1.500 mensen bedraagt.
- Het Comité van de Regio's telt 344 leden. Zij komen 1 keer per 2 maanden samen in Brussel.
- Ook het Europees Economisch en Sociaal Comité telt 344 leden. Zij komen 1 keer per maand samen in Brussel.

¹⁹ Bron: telefonisch onderhoud met medewerker van Infodoc op 21 mei 2008.

²⁰ Bron: mail (23 mei 2008) van Hilary Majewska, medewerkster van de Heer Larsson bij het *Bureau des Effectifs*, onderdeel van de *Direction des Ressources Humaines* van de Raad van de Europese Unie.

Overzicht van het personeel van de Europese instellingen in Brussel (stagiaires niet inbegrepen)

Europese instelling	2006	1 juni 2008
Europese Commissie	20.846	Tussen 27.000 en 30.000
Europees Parlement	2.304	3.076 + ongeveer 2750 MEP en assistenten
Raad van de EU	2.696	3.500
CvR + EESC	1.151	1.500 (schatting)
Totaal		Tussen 38.000 en 41.000 (Parlementsleden + hun assistenten inbegrepen)

Opmerking: **Bij het personeel van de Europese instellingen zit een groot aantal Belgen.** Bij de grootste groep (de officiële en tijdelijke ambtenaren van de Europese Commissie) heeft 20 % de Belgische nationaliteit.²¹ De Belgen zijn de best vertegenwoordigde nationaliteit in de Europese instellingen, al zijn ze vooral oververtegenwoordigd in functies onderaan de hiërarchische ladder.²²

De meerderheid van de Europese personeelsleden woont in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Recente cijfers van de Europese Commissie tonen aan dat 67,7 % van de officiële ambtenaren in het BHG woont²³. Hoewel deze cijfers enkel betrekking hebben op de officiële ambtenaren (en dus maar op 15.153 van de 27.000/30.000 personeelsleden), kunnen we er van uitgaan dat dit cijfer representatief is voor het ganse personeelskader van de Europese Commissie, en bij uitbreiding ook voor de andere Europese instellingen. Het bovenvermelde percentage leunt nauw aan bij cijfers uit eerdere studies: in een impactstudie uit 2001 lezen we dat “66 % van de buitenlanders die voor een internationale instelling werken in BHG woont”.²⁴

²¹ http://ec.europa.eu/civil_service/about/figures/index_en.htm

²² “Is er een Belg in de zaal? Het “uitzendbeleid” van Belgische overheden naar internationale organisaties”, KUL Working Paper nr.122 – maart 2008, Jan Wouters en Maarten Vidal, p. 5

²³ “B-Bruxelles : Demande d’information pour « Des pôles pouvant répondre aux besoins immobiliers de la Commission européenne, 2008/S 113-150691” ; supplément au Journal Officiel de l’Union européenne, 16.06.08. Deze studie geeft ook een overzicht van het aantal Europese ambtenaren per gemeente. Brussel-stad en Elsene staan op kop in dit overzicht.

²⁴ “L’impact socio-economique des institutions européennes et internationales dans la Région de Bruxelles-Capitale: Actualisation 2001 et Prospection 2005-2011”, Iris Consulting, décembre 2001.

III. Europeanen die in Brussel wonen/werken omwille van de aanwezigheid van de Europese instellingen

A. IN HET KIELZOG VAN DE EUROPESE INSTELLINGEN

De aanwezigheid van de Europese instellingen maakt van Brussel een van de belangrijkste beslissingscentra ter wereld. In hun kielzog hebben zich een hele reeks NGO's, consultancybureaus, regionale vertegenwoordigers, journalisten en zo meer in de buurt van de Europese wijk gevestigd.

Lobbyisten

- Brussel telt het grootste aantal lobbyisten na Washington. Hun aantal wordt door de Commissie en het Parlement geschat op 15.000²⁵, al kan dit aantal volgens sommige andere bronnen oplopen tot 20.000.²⁶
- Er zijn een kleine 5.000 geregistreerde lobbyisten in het Europees Parlement. Lobbyisten bij de Europese Commissie werden tot voor kort niet geregistreerd, maar op 23 juni 2008 heeft ook deze instelling een register gelanceerd waarin lobbyisten zich *vrijwillig* kunnen inschrijven. Het Europees Parlement heeft op 8 mei 2008 een resolutie goedgekeurd waarin de parlementsleden pleiten voor de oprichting van één gemeenschappelijk openbaar register voor de drie Europese instellingen (Commissie, Raad, Parlement) dat alle lobbyisten verplicht om zich kenbaar te maken.²⁷
- De Europese Commissie definieert lobbyen als “alle activiteiten die erop gericht zijn de beleidsbepaling en de besluitvorming van de Europese instellingen te beïnvloeden”.²⁸ Het Parlement heeft hier aan toegevoegd dat alle actoren (zowel vertegenwoordigers van openbare als particuliere belangen), buiten de EU-instellingen onder deze definitie vallen. Het gaat dus niet alleen over consultancybureaus en ‘in-house’- lobbyisten bij bedrijven, maar ook om NGO's, studiecentra, beroepsverenigingen, vakbonden en werkgeversorganisaties, organisaties met en zonder winstoogmerk, advocaten, ...²⁹
- Jaarlijks wordt er meer dan 750.000 miljoen euro besteed aan *lobbying*.³⁰
- Volgens het Europees Parlement zijn er ongeveer 2.500 lobbyorganisaties actief in Brussel.³¹ Er bestaat echter geen duidelijke definitie van wat als een “lobbyorganisatie” beschouwd wordt.
- In “*Brussels in Europe/Europe in Brussels*” is er sprake van 3.000 belangengroepen die lobbyen in Brussel. Zo'n 70 % van hen verdedigt bedrijfsbelangen (zie schema).³²

Europese commerciële federaties	35 %
<i>Consulting groups</i>	20 %
Individuele bedrijven	10 %
NGO's	10 %
Vakbonden	10 %
Regionale vertegenwoordigingen	5 %
Internationale organisaties	5 %
<i>Think tanks</i>	1 %

²⁵ [Resolutie van het Europees Parlement van 8 mei 2008 over de ontwikkeling van het kader voor de activiteiten van de belangenvertegenwoordigers \(lobbyisten\) in de Europese instellingen, \(2007/2115\(INI\)\).](#)

²⁶ “Brussels vs Washington”, European Agenda, 04/2008, p. 17

²⁷ “[Commission launches lobbyists register](#)” artikel verschenen op www.euractiv.com op 24.06.08.

²⁸ “[Groenboek 'Europees transparantie-iniatief'](#)”, ingediend door de Europese Commissie. (COM(2006)0194),

²⁹ [Resolutie van het Europees Parlement van 8 mei 2008 over de ontwikkeling van het kader voor de activiteiten van de belangenvertegenwoordigers \(lobbyisten\) in de Europese instellingen, \(2007/2115\(INI\)\).](#)

³⁰ “De 15.000 souffleurs van Europa », artikel in *Vacature* op 17.05.08 .

³¹ [Resolutie van het Europees Parlement van 8 mei 2008 over de ontwikkeling van het kader voor de activiteiten van de belangenvertegenwoordigers \(lobbyisten\) in de Europese instellingen, \(2007/2115\(INI\)\).](#)

³² “Brussels in Europe/Europe in Brussels. 50 years of convergence”, Le Castor Astral, 2007, p. 206

- De *Lobby Planet Guide*, een uitgave van de NGO *Corporate Europe Observatory*, hanteert volgende cijfers: 15.000 lobbyisten, waarvan 70 % indirect of direct bedrijfsbelangen dient, 20 % verdedigt de belangen van regio's, steden en internationale instellingen en 10 % die van NGO's (waaronder vakbonden en milieugroeperingen).

Internationale Journalisten

- Brussel is het grootste perscentrum ter wereld. Brussel telt momenteel 1.089 geaccrediteerde journalisten en 298 geaccrediteerde leden van de "technische pers" (cameramannen, fotografen, etc.), samen goed voor zo'n 1.400 EU-persmensen.³³
- Accreditatie wordt door de woordvoerder van de Europese Commissie verleend aan journalisten die in of rond Brussel wonen en verleent hen vrije toegang tot de gebouwen van de Europese Commissie. Journalisten die bij de Commissie geaccrediteerd zijn, hebben ook toegang tot de Raad van de EU en het Europees Parlement.
- Tijdens Europese toppen neemt hun aantal nog toe en zijn er tussen de 1.500 en 2000 journalisten in de stad aan het werk.

Regionale vertegenwoordigingen

- Brussel telt vandaag meer dan 300 vertegenwoordigingen van regionale en lokale autoriteiten bij de Europese Unie. Hiervan hebben er 237 een "[regionaal attest](#)" ontvangen van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Een aantal van deze vertegenwoordigingen, zoals de meeste Duitse *Länder*, hebben een indrukwekkende infrastructuur en stellen soms wel 50 mensen te werk; de "kleintjes" beschikken daarentegen maar over enkele personeelsleden.
- Via de [zoekmachine](#) van het Verbindingsbureau Brussel-Europa kan u de contactgegevens van alle regionale vertegenwoordigingen in Brussel opvragen.
- De regionale kantoren houden zich vooral bezig met het verzamelen van informatie, netwerken, lobbyen, contacten leggen en onderhandelen voor hun regio. Regio's met wetgevende bevoegdheden willen vooral de EU-beleidsvorming beïnvloeden; door hun bevoorrechte toegang tot de Raad krijgen ze ook de kans dit effectief te doen.³⁴
- Volgens de definitie van een lobbyist die gehanteerd wordt door de Commissie en het Parlement behoren het personeel van de regionale vertegenwoordigingen tot de categorie van lobbyisten.

B. PARTNERS EN KINDEREN

Europese ambtenaren komen niet altijd alleen naar Brussel. Indien ze in hun land van oorsprong reeds een gezin hebben, verhuizen de partner en de kinderen in de meeste gevallen mee. Het aantal "partners" is moeilijk in kaart te brengen. Sommigen werken ook in de Europese/internationale sector, anderen werken niet (al dan niet uit vrije wil).³⁵

³³ Cijfers van 7 oktober 2008. Bron: Pier Soldati Cirillo (verantwoordelijke voor de relaties met de geaccrediteerde pers bij de Europese Commissie).

³⁴ "[Brussel als hoofdstad van een Europa van de regio's? Regionale vertegenwoordigingen als Europese beleidsactoren](#)", Michel Huyseune en Theo Jans, www.brusselstudies.be, nr. 16, 25.02.08

³⁵ Voor partners uit de nieuwe lidstaten (met uitzondering van Malta en Cyprus) is dit echter moeilijk. Zij mogen niet in Brussel werken zonder werkvergunning.

Europese scholen

- De Europese scholen werden opgericht in 1957, met de bedoeling om gratis meertalig onderwijs (waaronder in de moedertaal) te kunnen aanbieden aan de kinderen van Europese ambtenaren. De Europese scholen staan in principe ook open voor andere leerlingen, maar die moeten een hoog inschrijvingsgeld betalen (tussen de 4700 en 9000 euro per jaar, afhankelijk van de categorie waaronder ze vallen). De laatste jaren kampen de scholen met een dergelijk plaatsgebrek, dat er weinig plaats is voor andere kinderen (kinderen van EU-ambtenaren krijgen voorrang). Niet alle kinderen van EU-ambtenaren gaan naar Europese scholen: sommigen gaan naar (erg dure) internationale scholen, zoals het *Lycée Français*, de *British School*, de *Scandinavian school*, ... Een kleine minderheid is ingeschreven in een Belgische school.
- Brussel telt drie Europese scholen (Ukkel, Woluwe, Elsene) waar bijna 9.000 leerlingen school lopen. Een vierde school opent in 2009 haar deuren in Laken. De ouderverenigingen pleiten voor de opening van een vijfde school in de Europese wijk.

Schooljaar 2007/2008³⁶

Brussels I - Ukkel	3.045
Brussels II – Woluwe	2.893
Brussels III - Elsene	2.621
Brussels IV - Berkendael	172

- Het aantal studenten aan de Europese scholen neemt voortdurend toe en de scholen kampen met een groeiend plaatsgebrek. Om dit plaatsgebrek gedeeltelijk op te vangen, heeft de Belgische overheid de site van Berkendael voorlopig ter beschikking gesteld.
- De Brusselse Europese scholen liggen alleen in het zuidoosten van Brussel, waar ook de meeste EU-ambtenaren wonen. Het Brussels Gewest heeft, in samenspraak met de federale overheid, bewust gekozen voor de site in Laken als locatie voor de 4^e school, met de bedoeling de welgestelde EU-gezinnen aan te moedigen zich ook te vestigen in andere zones van het Gewest.
- Het personeel van de Europese scholen wordt gedetacheerd door de nationale regeringen voor maximum 9 jaar (5 jaar voor de Grieken).
- De gebouwen in Brussel worden ter beschikking gesteld door de Belgische overheid.

C. ANDERE INTERNATIONALE ACTOREN

Diplomaten

- Brussel telt 5.322 diplomaten³⁷, het grootste aantal diplomaten ter wereld.
- Vrijwel alle landen in de wereld hebben een ambassade in België (bilateraal). Hiernaast hebben de lidstaten van de EU een permanente vertegenwoordiging bij de EU, de lidstaten van de NAVO een permanente delegatie bij de NAVO en een aantal andere landen (die geen lid zijn) een missie bij de EU en de NAVO (multilateraal).
- Dit brengt het aantal diplomatieke missies op een totaal van 282³⁸ (186 ambassades + 25 Permanente Delegaties bij de NAVO + 13 missies bij de NAVO + 26 Permanente

³⁶ [“Annual Report of the Secretary-General to the Board of Governors of the European Schools”](#), januari 2008

³⁷ Belgische diplomaten in Brussel werden niet opgenomen in dit cijfer, het betreft enkel de buitenlandse diplomaten.

³⁸ De Belgische diplomatieke vertegenwoordigingen (bij de EU, de NATO en de WEU) werden NIET opgenomen in dit cijfer.

Vertegenwoordigingen bij de EU + 29 missies bij de EU + 6 Permanente Vertegenwoordigingen bij de WEU).³⁹

- 2.180 diplomaten werken voor de permanente vertegenwoordigingen bij de EU en de WEU.⁴⁰
- De permanente delegaties en diplomatieke missies bij de NAVO (zie tabel hieronder) tellen ongeveer 2.300 leden. Opgelet: in dit cijfer zijn ook de nationale militaire vertegenwoordigers opgenomen; het zijn dus niet allemaal diplomaten.

Personeelsleden van internationale instellingen (buiten het kader van de EU)

Er werken ongeveer 4.000 mensen op de politieke hoofdzetel van de NAVO in Brussel (Evere).

- 2.000 mensen werken voor de Permanente Delegaties bij de lidstaten of voor de nationale militaire vertegenwoordigingen
- 300 mensen werken bij de missies van partnerlanden,
- 1.200 mensen maken deel uit van de internationale staf
- 500 mensen maken deel uit van de internationale militaire staf⁴¹

Naast de NAVO hebben nog een aantal andere internationale organisaties hun hoofdzetel in België. Een overzicht:⁴²

Instelling	Aantal personeelsleden	Belgische personeelsleden
NAVO	4000 (diplomaten inbegrepen)	619
Secretariaat-generaal van de Benelux	60	50
Eurocontrol	2.204	548
Werelddouaneorganisatie	134	38
West-Europese Unie	20	7
Internationaal Bureau voor Douanetarieven	18	10
Totaal	6.436	1.272

³⁹ Cijfers van de Protocoldienst van de FOD Buitenlandse zaken op 29 september 2008.

⁴⁰ Cijfers van de Protocoldienst van de FOD Buitenlandse zaken op 29 september 2008.

⁴¹ http://www.nato.int/issues/nato_hq/index.html

⁴² "Is er een Belg in de zaal? Het "uitzendbeleid" van Belgische overheden naar internationale organisaties", KUL Working Paper nr.122 – maart 2008, Jan Wouters en Maarten Vidal, p. 5

- Let wel! Deze cijfers zijn onvolledig. Er zijn namelijk nog andere internationale instellingen met een zetel of een vertegenwoordiging in Brussel die niet opgenomen zijn in deze lijst (zie pagina 1 van deze nota). We beschikken niet over cijfers betreffende hun personeelsbestand.

Buitenlandse ondernemingen

- Brussel telt, naar gelang de bron, tussen de 1.300⁴³, 2.000⁴⁴ en 2.300⁴⁵ vestigingen van buitenlandse ondernemingen. Daaronder bevinden zich onder meer enkele Europese hoofdkantoren van multinationals, zoals die van Toyota, Coca Cola en IBM⁴⁶. Maar merendeels zijn het internationaal georiënteerde zakelijke dienstverleners. IT-diensten, financiële diensten en de internationale advocatuur⁴⁷ zijn sterk vertegenwoordigd.
- Brussel is het vierde financiële centrum van Europa en telt circa 150 internationaal georiënteerde advocatenkantoren. De gemiddelde omvang van de buitenlandse bedrijfsvestigingen is relatief klein: ongeveer honderd personen. Overigens zijn er weinig grote *Belgische* internationale ondernemingen.⁴⁸
- Er zijn geen cijfers over het aantal *expats* dat voor buitenlandse ondernemingen in Brussel werkt.

* * * *

Deze studie werd gerealiseerd door het [Verbindingsbureau Brussel – Europa](#).

© Indien u gegevens uit deze studie overneemt, gelieve het VBBE op te hoogte te brengen en te vermelden.

Contactpersoon: Ans Persoons, apersoons@vbbe.irisnet.be, 02/234 57 51.

---

⁴³ Brussels. European Gateway to key markets. 24th edition 2007/2008. Brussels-Capital region, p. 54

⁴⁴ [BruXpats. Het onthaal, het verblijf en de positie van expatrianten in Brussel](#)", studie van Arjan van Daal, januari 2006.

⁴⁵ Cijfer dat gebruikt wordt door Bernd Schneider, Economisch adviseur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij de Europese Unie.

⁴⁶ De Europese directie van 188 internationale bedrijven ligt in Brussel. BECI, 7 oktober 2008

⁴⁷ Volgens het Jaarboek van Advocaten zijn er op 3 oktober 2008 284 internationale advocatenkabinetten in Brussel, maar slechts 60 zouden zich specifiek bezig houden met Europese en internationale geschillen.

⁴⁸ [BruXpats. Het onthaal, het verblijf en de positie van expatrianten in Brussel](#)", studie van Arjan van Daal, januari 2006.